

ΣΕΒ

*Έρευνα και Ανάλυση
Παρατηρητήριο Ανταγωνιστικότητας*

**Τεύχος 11
Ιούλιος 2003**

Δελτίο Ανταγωνιστικότητας

Η Ανθρώπινη Ανάπτυξη στην Ελλάδα

Στην έκθεση που ακολουθεί:

- ✓ Παρουσιάζεται η συγκριτική θέση της Ελλάδας στον δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης την 26 ετία:1975 – 2001.
- ✓ Εντοπίζονται οι χρονικές περίοδοι που η Ελλάδα σημείωσε υψηλούς αλλά και χαμηλούς ρυθμούς αύξησης στον Δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης.
- ✓ Αναλύονται οι παράγοντες που συμβάλουν στην Ανθρώπινη Ανάπτυξη και εντοπίζονται οι αιτίες της χαμηλής επίδοσης της Ελλάδας.

➤ Εισαγωγή:

Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών μελετά ετησίως την Ανθρώπινη Ανάπτυξη σε 175 χώρες ανά τον κόσμο, λαμβάνοντας υπόψη του τρεις επιμέρους δείκτες: της Μακροβιότητας του πληθυσμού, της Εκπαίδευσής του, και του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος της εκάστοτε χώρας.

Η Ελλάδα το 2001, κατείχε την 24^η θέση ενώ το 1975 την 20^η θέση. Στην περίοδο 1975-2001 ο ρυθμός βελτίωσης του δείκτη της Ελλάδας ήταν 0,27% κατ' έτος δηλαδή ένας από τους χαμηλότερους (23^ο₅) μεταξύ 25 αναπτυγμένων χωρών.

Α/Α	Χώρα	Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης		Μέση Αύξηση Περιόδου
		1975	2001	1975-2001
1	Νορβηγία	0,858	0,944	0,37%
2	Ισλανδία	0,862	0,942	0,34%
3	Σουηδία	0,862	0,941	0,34%
4	Αυστραλία	0,843	0,939	0,42%
5	Ολλανδία	0,863	0,938	0,32%
6	Καναδάς	0,866	0,937	0,30%
7	ΗΠΑ	0,864	0,937	0,31%
8	Βέλγιο	0,84	0,937	0,42%
9	Ελβετία	0,872	0,932	0,26%
10	Ιαπωνία	0,851	0,932	0,35%
11	Δανία	0,871	0,93	0,25%
12	Ην. Βασίλειο	0,84	0,93	0,39%
13	Φιλανδία	0,835	0,93	0,42%
14	Λουξεμβούργο	0,835	0,93	0,42%
15	Ιρλανδία	0,819	0,93	0,49%
16	Αυστρία	0,839	0,929	0,39%
17	Γαλλία	0,846	0,925	0,34%
18	Γερμανία		0,921	0,33%
19	Ισπανία	0,834	0,918	0,37%
20	Νέα Ζηλανδία	0,844	0,917	0,32%
21	Ιταλία	0,838	0,916	0,34%
22	Ισραήλ	0,794	0,905	0,50%
23	Πορτογαλία	0,785	0,896	0,51%
24	Ελλάδα	0,831	0,892	0,27%
25	Κύπρος		0,891	0,51%

Πηγή: ΣΕΒ, επεξεργασία στοιχείων ΟΗΕ

Οι χαμηλοί ρυθμοί βελτίωσης του δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης της Ελλάδας είχαν σαν αποτέλεσμα, την επιδείνωση της συγκριτικής θέσης της χώρας, από την 20^η θέση που ήταν το 1975 στην 24^η το 2001.

Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης	
Έτη	Συγκριτική Θέση Ελλάδας σε σύνολο
1975	20η*
1980	21η
1985	20η
1990	22η
1995	24η
2001	24η

Μακροπρόθεσμη συστηματική διολίσθηση σε ελαφρά χαμηλότερες θέσεις.

Πηγή: ΣΕΒ, επεξεργασία στοιχείων ΟΗΕ

*Για το 1975 η σύγκριση γίνεται σε σύνολο 23 χωρών, μιας και δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για την Γερμανία και την Κύπρο.

➤ Σε ποιες πενταετίες η Ελλάδα σημείωσε υψηλούς ρυθμούς αύξησης στον δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης και σε ποιες σημείωσε χαμηλούς.

Χρονικές Περιόδους	Ρυθμός Αύξησης του Δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης			
	Ελλάδα	Ιρλανδία	Πορτογαλία	Κύπρος
1975 -1980	9η θέση: 0,38%	17η θέση:0,32%	13η θέση: 0,35%	----
1980- 1985	15η θέση: 0,28%	6η θέση: 0,36%	1η θέση:0,54%	3η θέση: 0,50%
1985- 1990	23η θέση: 0,23%	3η θέση: 0,56%	1η θέση:0,63%	2η θέση: 0,58%
1990- 1995	23η θέση: 0,14%	8η θέση: 0,55%	5η θέση: 0,68%	12η θέση: 0,47%
1995- 2001	12η θέση: 0,32%	1η θέση: 0,64%	7η θέση: 0,38%	2η θέση: 0,51%

Πηγή: ΣΕΒ, επεξεργασία στοιχείων ΟΗΕ

- ✓ Η Ελλάδα έχει πολύ χαμηλούς ρυθμούς βελτίωσης του δείκτη την περίοδο '85- 90 και ακόμα χαμηλότερους την περίοδο '90 -'95.
- ✓ Καλύτερο ρυθμό είχε την περίοδο 1975-1980 και σχετικά καλό την περίοδο 1995 -2001.
- ✓ Από το 1980 ως σήμερα η Ιρλανδία, η Πορτογαλία και η Κύπρος είχαν ταχύτερους ρυθμούς βελτίωσης του δείκτη ανθρώπινης ανάπτυξης από ότι η Ελλάδα.
- ✓ Η Ελλάδα κινδυνεύει να βρεθεί μακροχρόνια σε χαμηλότερες θέσεις, μιας και έχει βραδύτερους ρυθμούς βελτίωσης ακόμα και σε σχέση με χώρες που είναι σήμερα χαμηλότερα στην κατάταξη, όπως η Κύπρος.

➤ Ποιοι παράγοντες μετράνε την Ανθρώπινη Ανάπτυξη;

Σύμφωνα με την έκθεση του οργανισμού Ηνωμένων Εθνών ο δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης απαρτίζεται από τρεις υπό δείκτες:

1. Δείκτης Μακροβιότητας

- ✓ Ο δείκτης Μακροβιότητας του ΟΗΕ μετράει το προσδόκιμο μέσο χρόνο ζωής των ανδρών και των γυναικών και τον συγκρίνει ανάμεσα στις 175 χώρες.
- ✓ Η Ελλάδα το 2001 καταλαμβάνει την 10^η θέση¹ με σκορ 0,89 (με άριστα το 1), αφού σημείωσε 80,8 χρόνια προσδόκιμου χρόνου ζωής για τις γυναίκες και 75,6 χρόνια για τους άνδρες.
- ✓ Η Κύπρος, η Ιρλανδία και η Πορτογαλία το 2001, βρίσκονται σε πολύ χαμηλότερες θέσεις καταλαμβάνοντας την 16^η, 22^η και 25^η θέση αντίστοιχα.

2. Δείκτης Εκπαίδευσης

- ✓ Ο δείκτης Εκπαίδευσης του ΟΗΕ αποτελείται από δύο υπό- δείκτες: Έναν που μετράει το επίπεδο μόρφωσης των ανδρών και των γυναικών άνω των 15 ετών και έναν δεύτερο που μετράει τον βαθμό συμμετοχής των ανδρών και των γυναικών στην υποχρεωτική εκπαίδευση
- ✓ Η Ελλάδα στον δείκτη Εκπαίδευσης του ΟΗΕ βρίσκεται μαζί με την Ιρλανδία² στην 15η θέση, ενώ η Πορτογαλία³ στην 10η και η Κύπρος στην 24η.

3. Δείκτης Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος

- ✓ Ο δείκτης Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος του ΟΗΕ υπολογίζεται με βάση το ΑΕΠ σε σταθερές τιμές της εκάστοτε χώρας σε ισοτιμίες αγοραστικής δύναμης. Θεωρείται ότι αποτυπώνει όλες τις διαστάσεις της ανθρώπινης ανάπτυξης που δεν συμπεριλαμβάνονται στον δείκτη Μακροβιότητας και στον δείκτη Εκπαίδευσης.
- ✓ Η Ελλάδα στον δείκτη Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος βρίσκεται στην 30^η θέση στο σύνολο των 175 χωρών, αφού εκτός από τις 25 αναπτυγμένες χώρες, την ξεπερνάνε και χώρες όπως το Χονγκ Κονγκ, η Σιγκαπούρη, το Μπρουνέϊ, το Κουβέιτ και τα Αραβικά Εμιράτα.

Συμπέρασμα

1. Η Ελλάδα σημειώνει μακροχρόνια επιδείνωση της συγκριτική της θέσης στον δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης.
2. Εντούτοις, σημειώνει καλές επιδόσεις σε διαστάσεις της ανθρώπινης ανάπτυξης όπως είναι οι δείκτες μακροβιότητας και εκπαίδευσης, καταλαμβάνοντας το 2001 την 10^η και την 15^η θέση αντίστοιχα.
3. Η συνολική κατάταξη της Ελλάδας στην 24^η θέση στον δείκτη ανθρώπινης ανάπτυξης παρά τις καλύτερες επιδόσεις της στους δείκτες μακροβιότητας και εκπαίδευσης οφείλεται στις χαμηλές οικονομικές επιδόσεις της χώρας στον δείκτη Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος.
4. Επομένως, απαιτείται επικέντρωση των προσπαθειών στην βελτίωση των οικονομικών επιδόσεων.

¹ Μαζί με το Βέλγιο, την Αυστρία, την Ιταλία, την Ολλανδία και τον Καναδά.

² Και μαζί με την Ισλανδία, την Γαλλία, και την Γερμανία.

³ Μαζί με την Ισπανία, την Αυστρία, τον Καναδά και τις ΗΠΑ